

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “อุปสมปทา — ความเข้าไปถึงพร้อม (ด้วยกุศล), การยังกุศลให้ถึงพร้อม, อุปสมบพ”

อุปสมปทา อ่านแบบภาษาบาลีว่า อุ - ปะ - สำ - ปะ - ทา มาจากคำว่า อุป (เข้าไป) กับ คำว่า สมปทา (ถึงพร้อม) รวมกันเป็น อุปสมปทา แปลว่า ความเข้าไปถึงพร้อม (ด้วยกุศล), การยังกุศลให้ถึงพร้อม

เมื่อกล่าวถึงการอุปสมบพ เพื่อเป็นพระภิกษุในพระธรรมวินัย ก็ต้องมีความหมายอย่างนี้ ตรงตาม คำว่า อุปสมปทา คือเพื่อการยังกุศลให้ถึงพร้อม แสดงถึงการเว้นจากอกุศล เว้นจากเครื่อง ดิตข้องทั้งหมดที่เคยมีเมื่อครั้งเป็นคฤหัสถ์ สละทรัพย์สมบัติ วงศาคณาญาติ เพื่อมุ่งสู่เพศที่สูงยิ่ง คือเพศบรรพชิต เพื่อศึกษาพระธรรม อบรมเจริญปัญญา มีความประพฤติคล้อยตามพระสัมมา- สัมพุทธเจ้า ขัดเกลากิเลสของตนเองเป็นสำคัญ สูงสุดเพื่อถึงความเป็นพระอรหันต์ห่างไกลแสนไกล จากกิเลสโดยประการทั้งปวง

ข้อความในธัมมปัทมสูตร อรรถกถา ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท แสดงความหมายของคำว่า อุปสมปทา ไว้ดังนี้ คือ

“การยังกุศล (ความดี) ให้เกิดขึ้น ตั้งแต่ออกบวชจนถึงพระอรหันตมรรค (บรรลุเป็น พระอรหันต์) และการยังกุศลที่ตนให้เกิดขึ้นแล้วให้เจริญ ชื่อว่า อุปสมปทา”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นเครื่องอุปการะเกื้อกูลโดยตลอด เป็นไปเพื่อ ความเข้าใจอย่างถูกต้อง ทุกคำที่พระองค์ตรัสเป็นปัญญาทั้งหมด เพราะมาจากพระปัญญาตรัสรู้ของ พระองค์ แม้แต่การอุปสมบพเป็นภิกษุในพระธรรมวินัย ก็มีความหมายที่ลึกซึ้งอย่างยิ่ง ไม่ใช่ใครๆ ก็อุปสมบพเป็นพระภิกษุได้ ซึ่งน่าพิจารณาว่า เป็นคฤหัสถ์ มีชีวิตอย่างคฤหัสถ์โดยปกติธรรมดา ทัวไป แล้วทำไมผู้นั้นจึงสละชีวิตคฤหัสถ์ สละทุกสิ่งทุกอย่างที่เคยมีทั้งหมด เพื่อมุ่งสู่เพศ ที่สูงยิ่ง? ก็ต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจพระธรรม เห็นโทษเห็นภัยในอกุศลยิ่งกว่าคฤหัสถ์ จึงมุ่งที่จะ ศึกษาพระธรรมอบรมเจริญปัญญาขัดเกลากิเลสในเพศที่สูงยิ่ง เพื่อยังกุศลคุณความดีทั้งหลายทั้งปวง ให้ถึงพร้อมจนถึงความเป็นพระอรหันต์ นี่คือจุดประสงค์ที่ถูกต้องของการอุปสมบพ หรือการบวช เป็นพระภิกษุในพระธรรมวินัย ถ้าไม่มีจุดประสงค์ที่ถูกต้อง ก็ทำลายตนเองและทำลายคำสอนของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นโทษกับตนเองเท่านั้น

การอุปสมบพเป็นพระภิกษุนั้น ไม่ใช่่ง่ายไม่ใช่ของเล่น ไม่ใช่ใครๆ ก็บวชได้ อย่างที่บวชกัน ในยุคนี้สมัยนี้ เพราะเหตุว่าการอุปสมบพหรือบวชเป็นพระภิกษุนั้นเป็นการสละ ละความติดข้อง ผู้บวชเป็นผู้สงบจากความติดข้อง แต่ยุคนี้สมัยนี้ที่เห็นทั่วไปคือ ก่อนที่จะบวชก็มีการฟ้อนรำรื่นเริง บันเทิงแก้แค้นด้วยดนตรีต่างๆ และพยายามเพิ่มความวิจิตรให้มากขึ้นตามความต้องการ เต็มไปด้วย

อกุศลทั้งนั้น ไม่ใช่การขัดเกลาเลย หรือแม้การอุปสมบทที่ไม่มีในพระธรรมวินัย เช่น พอบวชเสร็จออกจากพระอุโบสถพระภิกษุนั้นก็รับเงินทองจากผู้มาร่วมงานบวช ทำผิดพระวินัยทันทีตั้งแต่บวชเสร็จ ทำผิดโดยตลอด แล้วเราชาวพุทธกำลังทำอะไรอยู่ เราเป็นผู้ที่ชื่นชมในผู้ที่ไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย หรือว่าเป็นผู้ที่เห็นว่าสมควรอย่างยิ่งที่บุคคลที่ชื่อว่าชาวพุทธจะได้ตื่นจากการหลับใหลไม่ศึกษาพระธรรม ไม่เข้าใจพระธรรม ให้เริ่มเป็นผู้เห็นประโยชน์ของพระธรรม เห็นคุณค่าของคำจริงแต่ละคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ที่จะค่อยๆ ทำให้เป็นผู้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกยิ่งขึ้น ขัดเกลาละคลายความไม่รู้ไปที่ละเล็กทีละน้อย เพราะเหตุว่าที่มิมีการกระทำในสิ่งที่ผิด ที่ไม่เหมาะไม่ควรทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นคฤหัสถ์หรือพระภิกษุ ก็มาจากความไม่รู้ ถ้ายังคงมีความไม่รู้ต่อไป ก็จะทำให้สิ่งที่ตนเป็นโทษเป็นภัยให้กับตนเองและทำลายคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีกด้วย

เมื่อย้อนกลับไปในสมัยพุทธกาล ตอนเช้าตรู่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จออกบิณฑบาต มีพระภิกษุเดินตาม กิริยาอาการทั้งหมดตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระภิกษุทั้งหลายเป็นศากยบุตร เป็นบุตรที่เกิดจากพระปัญจกัณฐ์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ขัดเกลากิเลส ด้วยเห็นคุณค่าประโยชน์ในการประพฤติคล้อยตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีการคึกคะนองหรือทำกิริยาอาการผิดพระวินัย ชาวเมืองทั้งหลายเห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จออกบิณฑบาตพร้อมด้วยพระภิกษุ มีความเคารพยิ่งในเพศบรรพชิตซึ่งต่างกับเพศคฤหัสถ์ เพราะเหตุว่าคฤหัสถ์ไม่สามารถที่จะละอาคารบ้านเรือนอย่างบรรพชิตได้ จึงมีศรัทธาที่จะอนุเคราะห์บำรุงพระภิกษุทั้งหลาย เพื่อให้ท่านได้ศึกษาธรรม ขัดเกลากิเลสด้วยความเบาสบาย ไม่ต้องเดือดร้อนในการดำรงชีพด้วยประการใดๆ ทั้งสิ้น คฤหัสถ์อนุเคราะห์บรรพชิตให้มีที่อยู่ มีอาหาร มียารักษาโรค มีจีวรเครื่องนุ่งห่ม พอควรเพียงพอสำหรับบรรพชิต ภิกษุใดต้องการมีชีวิตอย่างคฤหัสถ์ภิกษุนั้นก็ไม่ใช่ภิกษุในพระธรรมวินัย

คฤหัสถ์เห็นบรรพชิตแล้วกราบไหว้ด้วยความเคารพในอริยาศัยที่สามารถขัดเกลากิเลสในเพศบรรพชิตได้ ยิ่งเข้าใจพระธรรมวินัยมากเท่าไร ความเคารพในเพศบรรพชิตก็ยิ่งมากเท่านั้น แต่ว่าถ้าไม่ใช่ภิกษุในธรรมวินัย ไม่ใช่ผู้ที่ดำรงพระศาสนา แต่ทำลายคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำผิดทั้งธรรมและวินัยด้วย

ดังนั้น พระธรรมคำสอนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง จึงเป็นประโยชน์เกื้อกูลสำหรับผู้ที่ได้ฟังได้ศึกษาอย่างแท้จริง เมื่อเข้าใจอย่างถูกต้องตรงตามพระธรรมแล้ว ก็จะไม่ไปทำอะไรด้วยความเห็นผิด ด้วยความไม่รู้ หรือตามๆ กันไป โดยไม่พิจารณาไตร่ตรองในเหตุในผลตามความเป็นจริง มีแต่จะดำเนินไปในทางที่ถูกที่ควร มันคงในความจริงและความถูกต้อง เพราะมีปัญญาความเข้าใจถูกเห็นถูกเป็นเครื่องนำทางชีวิตที่ดี ให้น้อมประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม และละเว้นในสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายทั้งปวง เหตุปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ปัญญาความเข้าใจถูกเห็นถูกเจริญขึ้น ก็คือการได้ฟังได้ศึกษาพระธรรมแต่ละคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ด้วยความเคารพ รอบคอบและเห็นคุณค่าอย่างยิ่ง เพราะตราบใดที่ยังไม่ได้ฟังพระธรรมก็ยังคงจะเป็นผู้ไม่รู้ต่อไป.

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร . ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗